

ואמנם אם בקשנו להלום פרשה זו בדרך הפשט יקשה עלינו כל זאת, אבל אי אפשר להולמה כי אם בדרך הקבלה * הנאמנה * והנני רומז רמזים שמענה ואתה דע לך *
תמצא בדור הפלגה: הבה גבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים ונעשה לנו שם *
בהם: וזה החלם לעשות * ותמצא באנשי סדום: ואנשי העיר אנשי סדום נסבו על הבית *
ובאר הכתוב * כי אנשי העיר והמגדל הם אנשי סדום, ואמר עליהם: ואת האנשים אשר פתח הבית הכו בסגורים *
ותמצא באנשי סדום: ואנשי העיר, ובפרשה זו בעדת קרח: ויקומו לפני משה * והיה ראוי לומר, על משה, אבל רמוזו כי היו לפני משה *
ומפני זה קראם, אנשי שם * ותרגם אונקלוס: ויקח, ואתפליג, רמוז על דור הפלגה.

כינוי קחיי קובץ

(ח) יו למה אין כתיב כשני כי טוב, ר' יוחנן תני לה כשם ר' ב"ר הלפתא שבו נברא ניהנס. שנא' (ישעי' 6) כי ערוך מאתמול תפתח. יום שיש בו אתמול ואין בו שלשום. ר' הנינא אומר שבו נכראת מחלוקת שנא' ויהי מבדיל בין טים לטים. א"ר טביומי אם מחלוקת שהיא לתקונו של עולם ולשובו אין בה כי טוב. מחלוקת שהיא לערבונו עאכו"ל.

מצד שני קראית

12

א"ל * תא אחוי לך בלועי דקרח חזאי תרי ביזעי והווי קא מפקי קוטרא שקל גבבא דעמרא ואמשינה במיא ודעציתה בראשה דרומחא ועייליה התם וכי אפיק הוה איחרך איחרוכי אמר לי אצית מאי שמעת ושמעית דהווי אמרין משה ותורתו אמת והן בדאין אמר לי כל תלתין יומי מהדר להו גיהנם להכא כבשר בקלחת ואמרי הכי משה ותורתו אמת והן בדאין

13

מ' קא כתבש (כז)

14

שהיה מטיל מוראו על הבריות, כל שכן עדת קרח שבפה מלא אמרו שאינן רוצין בשום מתנשא לכל ראש: על כן אמר משה שאם ימותו על מטתם ולא ירדו שאול חיים אז לא ה' שלחני לעשות כל המינויים של השררות והנהגת העם, אמנם אם ירדו שאול חיים בזאת ידעון כי נמדד להם כמדתם כי ה' שלחני לעשות כל המינויים כדי שכל העם הזה איש על מקומו יבא בשלום, לכך נאמר ויאבדו מתוך הקהל, מתוך שרצה ה' שיהיו כל ישראל בקהלה אחת ובאגודה אחת וכל קהילה ואסיפה צריכה למנהיג כדי שלא יבלע איש את רעהו, והמה לא רצו כזה, על כן נאבדו כי הוא יצא לחלק ובין אחים יפריד על ידי מחלוקתו:

וטעם למיתה כזו, לפי מה שכתבתי למעלה שכפרו בחידוש העולם וכבריאנו, אמר משה אם בריאה, אם באמת היתה בריאה חדשה בששת ימי המעשה אז יאמת ה' דברי ויברא גם עתה חדשה בארץ ועל ידה יכירו וידעו כי ה' עושה חדשות. ומה שנברא בריאה זו דווקא לפי שאמרו רז"ל (אבות פ"ג כ"ב) אלמלא מוראה איש את רעהו חיים בלעו, והמה לא רצו בשום מנהיג כי אמרו כל העדה כולם קדושים ובתוכם ה' ומדוע תתנשאו על קהל ה', ולפי סברתם הנבערה יבלע איש את רעהו חיים על כן יענשו כמדתם שירדו שאול חיים. כי אפילו המתעצל כהספדו של אדם כשר אמרו רז"ל (שבת קה:) שראוי לקוברו בחייו, לפי שנראה שאינו מרגיש בהעדר השלם

כי קרי - פה קוית

במעשה קרח ועדתו ומחלוקתם על משה ואהרן, נאמר לאחר שנבלעו באדמה (במדבר כו, יא): ובני קרח לא מתו. סיפור זה בא לרמוז, שעדין הם כביכול חיים וקיימים, ובכל דור ודור אנו מוצאים כמותם, אנשי מחלוקת ובעלי קנאה הרודפים אחר הכבוד. שני הבקעים שבאדמה הם משל לשתי המידות המגונות הללו - הקנאה ותאוות הכבוד - המבקעות את העם לחלקים ולחלקי חלקים, ואינן מניחות לו להיעשות אגודה אחת. העשן העולה מאותם בקעים, עולה מאש המחלוקת האוכלת בעם כל חלקה טובה. גיזת הצמר השרויה במים, שנחרכה כשהוכנסה לאחד הבקעים, מרמזת לאדם השלם הנקי מחטא ("חטאיכם... אם יאדימו כתולע כפצמר יהיו" - ישעיה א, יח), הספוג בתורה ומלא במצוות ("אין מים אלא תורה" - בבא קמא יז, א), שאפילו הוא, אם יכנס לתוך בקעי המחלוקת, סופו להיכוות ולהיחרך, כי רוב בני האדם נכשלים בשתי מידות אלו. ולא זו בלבד, אלא שיש חשש שימשיכו להחזיק במחלוקת, אפילו כאשר יתברר להם ללא צל של ספק ש"משה ותורתו אמת והן בדאין". כי כך טבעו של אדם, לשאוף לניצחון בכל מחיר, בפרט בשעת מריבה, ולכן אף מי שיודע שאין הצדק אתו, לא יסוג אחור ולא יוותר כמלוא הנימה.

15

18

אל תשקצו את נפשותיכם במחלוקת המכלה הגוף והנפש והממון, ומה נשאר עתה ראיתי לבנים השחירו, ופחות נפחתו, ומשפחות נסחפו, ושרים הוסרו מגדולתם, ועירות גדולות נתערערו, וקיבוצים נפרדו, וחסידיים נפסדו, ואנשי אמונה אבדו, וכבדים נקלו. ונתבזו בסיבת המחלוקת. נביאים נבאו, וחכמים חכמו, ופילוסופים חפשו ויספו לספר דעת המחלוקת ולא הגיעו לתכליתה. לכן שנאו אותה ונטשו מפניה, והתרחקו מכל אוהביה וגואליה ורעיה. וגם אל כל שאר בשרכם אוהב מדנים התנכרו ורחקו קרבתם, פן תספו בכל חטאתם

אצת העוסר יונקם

19

בקש שלום ורחמי. בקש אומו עם אהבה, ורחמי. עם שונאיך. בקשהו בקומה, ורחמי בקומות אחרים. בקשהו בגופה, ורחמי בקומה. בקשהו לעצמה, ורחמי בקומה. בקשהו סיוס, ורחמי לקמה. ואל תתיאש לומר, דא אוכל קבשלים, אקא רדוף עטר השלום עד שפגיענו.

סבי הניצחון

יש לדיק בלמדו חיה מחלוקת שהיא לש"ש ומה שאלה הרבה מחלוקת שהיא לש"ש וגם קשה הדיוקים דקלמה כגון מחלוקת שמאי והלל משמע הא זולת הגהה הלז היו לש"ש ולח"ל קחמר שלא לש"ש מחלוקת קרח ועדתו משמע זולת זה הכל לש"ש וקס"ח חיהדי הלל כשה"ל כל מהל קת יהיה מה שהיה ה"ל"ל מפחה ואומר שהיא לש"ש ולמלוה גדולה להכעיע בוגדים ולשבר זרוע רמה וכהנה דברים רבים כללו של דבר אין לך מחלוקת שהן ינה"ר מהההו ואומר שכל הבוונה לש"ש אד"ו - לגמר - על מחלוקת שמה שלא לש"ש רק ח"ב במה ידוע חיפוח החמת ח"ה היא כהמח - לש"ש הו לא בזמנ ידוע הו המחלקים ובעלי ריטח הם זולת הדבר שהלקי בו ומגדלים זה לזה הם חוהבים גמורים בלב ופסק זהו אוח שמחלוקתם לש"ש חבל הם חוהבים וגופרים שניה זה לזה ע"י מחלוקת זה שלא לש"ש והי"ל השכן כהיכס וזהו הכימן מכרו לנו חכמי משנה חיה מחלוקת שהיא לש"ש כי ככל מחלוקת חומרי' שהיא לש"ש אמרו כמחלוקת שמאי והלל שההבו זה לח זה וכדו זה לח זה הנההבי' ושיימים זהו אוח שמחלוקתם לש"ש אבל כמחלוקת קרה ועדמו שהיו נופרים חובה ושניה וכניעם כקלוהו למשה וכדומה זהו שלא לש"ש

יחידה בגש"י חלק כי יונק אישית

1

ויקח קרח בן יצחק בן קהת בן לוי ודמון ואבירם בני אליאב ואון א טו
בן שלת בני ראובן: ויקמו לפני משה ואנשים מבני ישראל חמשים ב
ומאמרים נשיאי עדה קראי מועד אנשי-שם: ויקהלו על-משה ועל-
אהרן ויאמרו אליהם רבי לכם כי כל העדה כלם קדשים ובתוכם
יהיה ומדוע תתנשאו על קהל יהוה: וישמע משה ויפל על-פניו: ו
ידבר אלי קרה ואל-פל-עדתו לאמר בקר וידע יהוה את-אשר-
לו ואת-הקדוש והקריב אליו ואת אשר יבחר-בו הקריב אליו:

פני קריה

2

(א) ויקח קרח. פרשה זו יפה נדרשת
במדרש רצי תנחומא: ויקח קרח. לקח
את עלמו ללד אחד להיות נחלק מתוך העדה,
לעורר על הכהונה א, וזה שתרגס חונקלוס
ואתפליג, נחלק משאר העדה להחזיק
במחלוקת, וכן מה יקתף לפך (איוט טו יב),
לוקח אותך להפליגך משאר בני אדם.

פני קריה

3

אבל יש לשאול ולתמוה תימה
גדול בענין פרשה זאת על שני דברים: האחד, משה שהיה רועה נאמן שהתפלל על
ישראל כמה פעמים על כמה עבירות שעשו, כענין מעשה העגל⁵⁵ וחטא המרגלים⁵⁶
וזולתם, איך לא התפלל עליהם בכאן ואיך לא היה מחזירן למוטב, והרי התשובה עולה
פל הכל⁵⁷, ואין לך עבירה בכל התורה כלה חמורה שבחמורות שלא תהא לה תקנה
בתשובה, והלא ימינו פשוטה לקבל שבים⁵⁸ ואפילו אל המורדים והפושעים בו, ואם היו
מסופקים בדברי משה והיתה מחשבתם בו שהיה מחלק מנויי המעלות והשררות כרצונו,
ולא מאת ה' יתעלה היתה לו, היה אפשר למשה לתת להם אות שיאמינו בדבריו כי
פקחים וחכמים גדולים היו, ומתוך האות ההוא היה מתברר אצלם כי אהרן הוא הקדוש
הנבחר למעלת הכהונה, והוא הדין שיאמינו בשאר מנויי המעלות שהכל נאמר לו מפי
הגבורה ואין משה בודא אותה מלבו. ועוד אם חטאו ומרדו בה' ובמשה עבדו והם
המסבבים לעצמן כל העונש הזה, מה חטאו הקטנים המוטלים בעריסה שהיו בכלל העונש
הזה, כענין שכתוב: גשיהם ובניהם וטפם⁵⁹, והטף מתי חטאו, והשם צדיק לא יעשה עולה.

בניו כתי קריה

4

אמרה ליה מאי נפקא לך מינה אי מר רבה אנת תלמודא ואי מר רבה אנת תלמודא אמר לה מאי אעביד הואי
בעצה ואשתבעי לי בהדיהו אמרה ליה ליה ידענא דכולה כנישתא קדישתא נינהו דכתיב כי כל העדה כולם
קדושים אמרה ליה טוב דאנא מצילנא לך אשקיתיה חמרא וארויתיה ואגיתיה גואי אותבה על כבא
וסתרתה למויה כל דאתא חויה הדר אדהכי
והכי אכלעו להו איתתיה דקרח אמרה ליה
חוי מאי אעביד משה איהו הוה מלכא לאחווה
שוויה כהנא רבא לבני אחוהי שוינהו סגני
דכהנא אי אתיא תרומה אמר תיהו לכתן אי
אתו מעשר דשקילתו אתון אמר הבו חד מי
לכתן ועוד דגויז ליה למזייכו ומיטלל לבו כי
כופתא עינא ירב כמזייכו אמר לה הא איהו
נמי קא עביד אמרה ליה כיון דכולהו רבותא
דידיה אמר איהו נמי תמות נפשי עם
פלשתים ועוד דקאמר לבו עבדיתו תכלתא
אי סיד תכלתא חשיבא [מצוה] אפיק גלימי
דתכלתא וכסינהו לכולהו מתיבתך היינו
דכתיב חכמות נשים בנתה ביתה זו אשתו
של און בן פלת ואולת בידה תהרסנה זו
אשתו של קרח

גל ס (הציון קריה)

5

תנן התם גי מגלחין ותגלחתן מצוה, נזיר ומצורע
ולוים, וכולן שגילחו שלא בתער או ששיירו ב'
שערות לא עשו ולא כלום.

גל ס (הציון קריה)

6

ד (יג) לא יקח (יד) דבר (ו) חוצץ בין תפלין לבשרו, לא שנא של יד (טו) לא שנא של ראש:

פני קריה

7

ואלו למגלחין במועד הבא ממדינת הים ומבית השביה והיוצא
מבית האסורין והמנודה שהתירו לו חכמים וכן מי שנשאל
לחכם והותר והנזיר והמצורע (ה) מטומאתו לטהרתו (יג)

גל ס (הציון קריה)

תיר מלך מסתפר בכל יום כהן גדול מע

לערב שבת כהן הדיוט אחת לשלשים יום מלך מסתפר בכל
אמר רבי אבא בר זבדא אמר קרא מלך ביפוי תחוינה עינד כהן גד
לערב שבת מ"ט אמר רב שמואל בר יצחק הואיל ומשמרות מתחד
הדיוט אחת לשלשים יום מנלן אתיא פרע פרע מנזיר כתיב הכא ו
יגלחו ופרע לא יגלחו וכתוב התם קדוש יהיה גדל פרע ש
מה להלן שלשים אף כאן שלשים

גל ס (הציון קריה)

גבו ושאר כל אדם מאי מעמא
אסורין כדתנן אנשי משמר ואנשי מעמד
אסורין לספר ולכנס ובחמישי מותרין מפני
כבוד השבת ואמר רבה בר בר חנה אמר
ר' אלעזר מ"ט כדי שלא יכנסו למשמרתן
כשהן מנוולין הכא נמי כדי שלא יכנסו
לרגל כשהן מנוולין

גל ס (הציון קריה)

8

דתניא אמר רבי שמעון הצדיק מימי לא
אכלתי אשם נזיר ממא אלא אחד פעם אחת
בא אדם אחד נזיר מן הדרום וראיתיו שהוא
יפה עינים וטוב רואי וקוצותיו סדורות לו
תלתלים אמרתי לו בני מה ראית להשחית
את שערך זה הנאה אמר לי רועה הייתי
לאבא בעירי הלכתי למלאות מים מן
המעין ונסתכלתי בכבואה שלי ופחו עלי
יצרי ובקש למורדני מן העולם אמרתי לו
רשע למה אתה מתגאה בעולם שאינו שלך
במי שהוא עתיד להיות רמה ותולעה
העבודה שאגלחך לשמים מיד עמדתי
ונשקתי על ראשו אמרתי לו בני כמוך ירבו
נזורי נזירות בישראל עלך הכתוב אומר
איש כי יפליא לנדוד נזיר להזיר לה'

גל ס (הציון קריה)

9

ששה חדשים בשמן המר. פי' כי
כל דבר צרף סקצ"ס צאדס לצורף חוץ מן
השערות שסס מ'סרופ וכן כנגד דברים המותרות
באין לריך לסס לכיות צאדס. וזהו מדרשו
צפרסס כי תלף לנגחמס כמ"ס צוצר ונגחס
את רלכס ועסמס את לפרניס ססס המותרות,
ו"ס ססס חדכיס צסמן סמור ולמרו סגמרה
מלי סמן סמור סככיס סמכיד את סכיער
וזו סיסליך סלחוו סמותר כל ססס חדכיס.
וכסס חדכיס ירגיל ח"ע צמלוס ססן עסס
וג"ס חסו צצסמיס ססן עסס. וצתמרוקי סכיס
ססן ל"ס דסיונו סימרק עלמו סלף יעסס עבירות
וכד ירגיל כל ססס:

פני קריה